

LA/Petri Jääskinen/HM

25.10.1983

... Till arbetspensionsanstalterna

SÄNKNING AV NEDRE ÅLDERSGRÄNSEN FÖR UTFÅENDE AV ARBETSLÖSHETSPENSION

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar angående ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare, 15 e § lagen om sjömanspensioner och 9 a § lagen om statens pensioner.

I propositionen föreslås en sänkning även nästa år av den nedre åldersgränsen för utfående av arbetslöshetspension. Berättigade till pensionen skulle sålunda vara år 1929 eller därförinnan födda långvarigt arbetslösa arbetssökande. Också inom generationsväxlingspensionssystemet skulle motsvarande arrangemang genomföras så, att lantbruksföretagare i motsvarande ålder skulle kunna få pension. Därtill föreslås, att den nedre åldersgränsen för pensionering skulle sänkas även för husmödrarna.

För att arbetslöshetspensionerna skall kunna betalas ut från och med lagarnas ikraftträdande 1.1.1984 åt år 1929 eller tidigare födda, bör pensionsanstalterna ta emot ansökningar redan före ikraftträdandet. Arbetskraftsmyndighetens intyg får vara utfärdat tidigast i oktober 1983, och pensionen kan då börja 1.1.1984 för alla dem år 1929 eller tidigare födda, som uppfyller förutsättningarna för utfående av pensionen, även i de fall då beviljningsgrunden är fulla 500 dagunderstödsdagar.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar angående ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare, 15 e § lagen om sjömanspensioner och 9 a § lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den sänkta nedre åldersgräns, som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, skall gälla även nästa år. År 1929 eller tidigare födda arbetstagare som varit långvarigt arbetslösa skulle ha rätt till pen-

sion. Även systemet med generationsväxlingspension skulle ändras så, att lantbruksföretagare som hör till sagda åldersgrupp skulle kunna få pension.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuvarande läge och de föreslagna ändringarna

Genom lagar som trädde i kraft den 1 juli 1971 intogs stadganden angående arbetslöshetspension i folkpensionslagen (499/71) och lagen om pension för arbetstagare (500/71). Till den senare lagen hänvisas i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare. Vid sagda tidpunkt fogades arbetslöshetspensionen även till statens pensionssystem (851/71). Systemet med arbetslöshetspension har genomförts också inom det kommunala pensionssystemet. Till lagen om sjömanspensioner fogades stadganden om arbetslöshetspension genom en lag som trädde i kraft den 1 juni 1980 (280/80).

Förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension är i huvudsak likadana i de nämnda stadgandena. För att pension skall kunna erhållas fordras 60 års ålder och långvarig arbetslöshet. Arbetstagaren bör under de 60 senaste veckorna ha erhållit dagunderstöd med stöd av lagen om

riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34) eller arbetslöshetsersättning med stöd av lagen om sysselsättning (946/71) för sammanlagt minst 200 dagar. Rätt till arbetslöshetspension har även 60 år fylld arbetstagare, som på basen av stadgandena om maximiunderstöd i lagen om riks- omfattande arbetslöshetskassor inte längre har rätt till dagunderstöd. En ytterligare förutsättning för erhållande av pension är att arbetskraftsmyndigheterna inte kan anvisa den pensionssökande sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att mista sin rätt till ersättning enligt lagen om sysselsättning.

På grund av den arbetslöshet som länge rått har man sänkt den nedre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetspension. Den lagstadgade åldersgränsen var 58 år från den 1 juli 1978 fram till utgången av år 1979 (444/78). Vid ingången av år 1980 utvidgades systemet med arbetslöshetspension till att omfatta alla år 1925 eller tidigare födda arbetslösa arbetstagare (915—917/79 gällde folkpensions- och arbetspensionssystemen samt 962/79 statens pensionssystem). År 1981 har utöver de ovan nämnda även år 1926

eller tidigare födda långtidsarbetslösa fått rätt till arbetslöshetspension (838—840/80). År 1982 har utöver de ovan nämnda även år 1927 eller tidigare födda rätt till arbetslöshetspension (798—801/81 och 353/82) och under innevarande år har arbetslöshetspensionssystemet även omfattat åldersgruppen 1928 (922 och 923/82 och 925 samt 926/82).

På grund av det försämrade sysselsättningsläget har det fortsättningsvis visat sig svårt att placera äldre arbetstagare, som en längre tid varit arbetslösa. Särskild svår är situationen för de 54-åriga arbetstagare, vilka blivit uppsagda med tanke på erhållandet av arbetslöshetspension. För att trygga utkomsten för dessa arbetstagare trots systemets negativa drag vore det ändamålsenligt att låta systemet med arbetslöshetspension omfatta också de år 1929 födda. Det föreslås, att de tillfälliga arrangemangen fortsätts med ett år, och de tillfälliga arrangemang, som gäller arbetslöshetspensionens åldersgräns fortsätts inte längre, utan problemet löses genom bestående arrangemang. Härav föranledda ändringar föreslås gjorde i 20 § 2 mom. folkpensionslagen, 4 c § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, 15 e § 6 mom. lagen om sjömanspensioner och 9 a § 3 mom. lagen om statens pensioner. Regeringens avsikt är att motsvarande ändringar skulle företas också i kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

I generationsväxlingspensionssystemet är det, enligt 6 a § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare (219/74), en förutsättning för erhållande av pension, att lantbruksföretagaren vid överlåtelsen har fyllt 60 år eller, i fråga om kvinnlig lantbruksföretagare, 55 år. Under åren 1978 och 1979 hade den nedre åldersgränsen för manliga lantbruksföretagare likväl fastställt till 58 år (443/78). Från år 1980 gällde generationsväxlingspensionen år 1925 eller tidigare födda lantbruksföretagare (918/79) och under år 1981 år 1926 eller tidigare födda lantbruksföretagare (837/80). År 1982 har systemet ändrats så, att enligt 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare (800/81) år 1927 födda företagare har rätt till pension. Om makar tillsammans avträder brukningsenhet har också under något av åren mellan 1928 och 1931 född lanthusmor, under i lag stadgade förutsättningar, rätt till generationsväxlingspension. Under innevarande år har de 1928 och 1929—1932 födda haft de ovannämnda rättigheterna. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet har företas

gits samtidigt som den nedre åldersgränsen för arbetslöshetspension har sänkts.

Emedan det fortfarande är ändamålsenligt att påskynda generationsväxlingen hos lantbruksbefolkningen, föreslås 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare så ändrat, att rätten till generationsväxlingspension skulle tillkomma år 1929 eller tidigare födda lantbruksföretagare. På motsvarande sätt borde den nedre åldersgränsen för lantbrukmödrar sänkas till att omfatta de åren 1930—1933 födda åldersgrupperna i de fall då makar samtidigt upphör med att bedriva lantbruk. Av lagens stadganden följer att hustrun skulle börja lyfta pension först när hon fyllt 55 år.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Den nu föreslagna ändringen i arbetslöshetspensionssystemet kan beräknas komma att leda till att ca 3 000 arbetstagare, som varit långvarigt arbetslösa, blir pensionerade år 1984. Ökningen i de årliga pensionsutgifterna vore under de närmaste åren:

År	Antal 31.12	I arbetspen- sionssystemet (inkl. statens pensionssystem) milj. mk/år	I folkpensions- systemet milj. mk/år
1984	3 000	40	37
1985	3 800	48	43
1986	4 000	55	49
1987	4 200	56	50
1988	4 300	58	52

Enligt beräkning skulle ca 200 lantbruksföretagare beviljas generationsväxlingspension år 1984.

Ökningen av pensionsutgifterna i generationsväxlingspensionssystemet vore sålunda fram till år 1985, dvs. det sista år som systemet enligt gällande stadganden är i kraft:

År	milj. mk/år
1984	1,5
1985	4,7

De merkostnader som föranleds av generationsväxlingspensionssystemet skulle betalas av staten.

3. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1984 och lagarna föreslås bringade i kraft den 1 januari 1984. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet

met skulle gälla de fall då brukningsenheten överläts eller förhandsbeslut därom utfärdas år 1984 eller senare.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 20 § folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 20 § 2 mom. folkpensionslagen av den 8 juni 1956, sådant det lyder i lag av den 14 december 1982 (922/82), som följer:

20 §

sion betalas arbetslöshetspension även till försäkrad som är född år 1929 eller tidigare.

Utan hinder av vad som i 1 mom. 3 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspen-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

2.

Lag

angående ändring av 4 c § lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 c § 6 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, sådant det lyder i lag av den 14 december 1982 (923/82), som följer:

4 c §

arbetstagare som är född år 1929 eller tidigare rätt att få arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad som i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har även

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

3.

Lag

angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 a § 4 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant det lyder i lag av den 14 december 1982 (924/82), som följer:

6 a §

född år 1929 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphört med bedrivande av lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även kvinnlig lantbruksföretagare, som är född åren 1930—1933 och vars make även är berättigad till

Utan hinder av vad som i 1 mom. 2 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension har även lantbruksföretagare, som är

generationsväxlingspension, dock så att pension inte betalas för tiden innan hon fyllt 55 år.

överläts eller, om pensionen grundar sig på 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 15 mars 1974 och den 29 april 1980 (219/74 och 294/80), i nämnda paragraf avsett villkorligt beslut meddelas under år 1984 eller därefter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.
Lagen tillämpas på de fall då brukningsenhet

4.

Lag

angående ändring av 15 e § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 15 e § 6 mom. lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner, sådant det lyder i lag av den 14 december 1982 (925/82), som följer:

15 e §

försäkrad som är född år 1929 eller tidigare rätt att få arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad som i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har även

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

5.

Lag

angående ändring av 9 a § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 a § 3 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant det lyder i lag av den 14 december 1982 (926/82), som följer:

9 a §

även förmånstagare som är född år 1929 eller tidigare rätt att få arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad som i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som utgör förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Helsingfors den 14 oktober 1983

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister Vappu Taipale